

Sv. Tomaž Akvinski

TEOLOŠKA SUMA

PRVI DEL

6. VPRAŠANJE

2. ČLEN

Ali je Bog najvišje dobro?

(*In Sent.*, lib. II, dist. 1, q. 2, a. 2, ad 4; *S. c. G.*, lib. I, cap. 41)

ZDI SE, da Bog ni najvišje dobro, saj:

1. Najvišje dobro dodaja določilo k dobremu, sicer bi vsako dobro bilo najvišje. Vendar vse, k čemur se nekaj dodaja, je sestavljeno. Torej je najvišje dobro sestavljeno. Toda Bog je nadvse enovit, kakor je bilo rečeno (q. 3, a. 7). Torej Bog ni najvišje dobro.

2. *Dobro je to, k čemur vse teži*, kot pravi Aristotel (*Et. nich.* I, 1)¹. Vendar ravno Bog je tisto, k čemur vse teži, saj je smoter vsega. Torej nič drugega ni dobrega razen Boga. To se zdi, da sledi tudi iz tega, kar je zapisano v Mt 19, 17: »*samo eden je dober, Bog*«. Vendar izraz *najvišje* vključuje primerjavo z drugimi, kakor je nekaj najbolj vroče v primerjavi z vsem ostalim, kar je vroče. Zato pa ni mogoče reči, da je Bog najvišje dobro.

3. Izraz *najvišje* vključuje primerjavo. Vendar kar ni istega rodu, ni primerljivo: saj ni ustrezno reči npr., da je sladkost večja ali manjša od črte. Ker pa Bog ni istoroden z drugimi dobri, kakor sledi iz rečenega (q. 3, a. 5; q. 4, a. 3, ad 3), se zdi, da ni mogoče imeti Boga za najvišje dobro z ozirom na njih.

TODA PROTI temu pravi sv. Avguštín v *De Trin.* (cap. 2)², da je Trojstvo Božjih Oseb »*najvišje dobro, ki ga lahko spoznajo le najčistejši umi*«.

ODGOVARJAM, da je Bog najvišje dobro v pravem pomenu in ne le v določenem rodu ali redu stvari. Dobro namreč pripisujemo Bogu, kakor je bilo rečeno (a. 1), ker vse želene popolnosti izhajajo iz njega kakor iz prvega vzroka. Kot rečeno pa (q. 4, a. 3), ne izhajajo iz njega kakor iz enoznačnega vzroka, pač pa kakor iz vzroka, ki nima z učinki skupnega niti pojma vrste niti pojma rodu. Podobnost učinka se pri enoznačnem vzroku kaže na enakovreden način; pri mnogoznačnem vzroku pa na odličnejši način, kot je toplota v soncu odličnejša kot pa v ognju. Zato je nujno, da v kolikor je v Bogu dobrota, se nahaja v njem na nadvse odličen način, saj je on prvi neenoznačni vzrok vsega. Zato pa rečemo, da je najvišje dobro.

GLEDE PRVEGA ugovora je torej treba reči, da izraz *najvišje* ne dodaja k dobremu nečesa v absolutnem smislu, pač pa le odnos. Odnos, po katerem rečemo nekaj o Bogu v odnosu do stvari, ni stvarno v Bogu, pač pa v ustvarjenem bitju; v Bogu je le na pojmoven način, kakor govorimo o tem,

¹ Bk 1094 a 3.

² PL 42, 822.

kar je spoznano, da je v odnosu do znanosti, a ne zato, ker bi obstajalo v odnosu do nje, pač pa ker ona obstaja v odnosu do njega. Zato ne sledi, da bi v najvišjem dobrem bila kakšna sestavljenost: pač pa le, da je ostalo manj dobro.

GLEDE DRUGEGA ugovora je treba reči, da stavka, ki pravi, *da je dobro to, k čemur vsi težijo*, ne gre razumeti, kakor da vsi težijo k vsemu, kar je dobro, pač pa, da v kolikor k nečemu težimo, ima značaj dobrega. Stavek, da »*je samo eden dober, Bog*«, pa se nanaša na to, kar je dobro po bistvu, kakor bo kasneje razloženo (a. 3).

GLEDE TRETJEGA ugovora je treba reči, da stvari, ki niso istega rodu niso primerljive, če so vsebovane v različnih rodovih. O Bogu pa velja, da je vsebovan v istem rodu z ostalimi dobri, ne pa da je vsebovan v drugem rodu; prav zato, ker je sam izven rodu, je počelo vseh rodov. Zato ga je možno primerjati z vsem ostalim v smislu presežnosti. Na prav tako primerjavo pa se nanaša izraz *najvišje dobro*.